

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 35. ANULU XVI.

Telegrafu'l este de done ori pe săptămâna: joi și duminică. — Prenumeratiunea se face în Sabiu la expeditiua foiei pe afara la c. r. poste, cu banii gata prin scrisori francate, adresate către expeditiua. Pretu'ul prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarhia pe anu 8 fl. a. pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. și țiri straine pe anu 8 po. 1/2, anu. 6 fl. v. a.

Inseratiile se platescu pentru întreaga ora cu 7. cr. sirulu', pentru o două ora cu 5 1/2, cr. și pentru a trei a repetire cu 3 1/2, cr. v. v.

Sabiu, in 2/14 Maiu 1868.

De pre Tarnăvi 20 Aprile.

(Capetu.)

Nu mai puțin neplăcutu ne-a surprins și propunerea desființării gimnasiului de stat din Sabiu, cuprinsa totu în acelu proiect, cu scopu de a se transpune spesele întreinerii acelu' în suma de 16,792 fl. la fitorea universitate. Desființarea unei școle inferioare pentru spriginirea radicării unei școle superioare, după parerea noastră numai atunci aru avea întelesu, cându școlile inferioare și respective medie s'au aru fi în abundența s'au aru fi atâtu de debile, încatu n'aru corespunde îndatoririlor lor. Casulu din urma, după judecată tuturor celor competenti, la gimnasiulu r. de stat din Sabiu nu are locu; iera cătu pentru celu d'atâu, acestu tocmai cu privire la poporul celu mai numeros din Transilvania nu se pôte aplică; căci afara de două gimnasii complete și unulu în inființare, poporul acestu alte școle medie nu are, de-si cu dreptu cuventu se pôte dice, ca elu contribuie mai multu s'au mai puțin la sustinerea tuturor celorlalte institute de învățamentu din țiera. De aceea poporul nostru se bucura cu atât mai multu de acestu gimnasiu de stat, pre care meritații lui directori și corpulu professorulu nu numai în privința științei l'au știut sustine până acum la înalțimea misiunei lui, ci și prin strictă disciplină, dreptate și imparțialitate l'au știut face prețiosu înaintea tuturor locuitorilor țierei noastre. Prin urmare d'ara mesură regimulu, prin care s'aru decretu desființarea acestu gimnasiu, aru fi o jignire a intereselor spirituale ale tuturor locuitorilor țierei fără deosebire de națune s'au confesiune; iera în specialu din partea noastră a românilor n'aru putu fi privita altminte, decâtu că o stavila pagubitoare, pusă înaintea noastră în cultura. Pentru ca statistică acestu gimnasiu din cei nouă ani din urma ne spune ca

in a. sc. 185 ⁹ / ₁₀	a fostu între 265 scolari	133 români
" " " 185 ⁹ / ₁₀	" " " " " "	227 " 113 "
" " " 186 ⁰ / ₁₀	" " " " " "	240 " 117 "
" " " 186 ¹ / ₁₀	" " " " " "	236 " 131 "
" " " 186 ² / ₁₀	" " " " " "	257 " 148 "
" " " 186 ³ / ₁₀	" " " " " "	291 " 159 "
" " " 186 ⁴ / ₁₀	" " " " " "	338 " 180 "
" " " 186 ⁵ / ₁₀	" " " " " "	364 " 189 "
" " " 186 ⁶ / ₁₀	" " " " " "	439 " 238 "

va să dica din 9 ani scolastici în 8 au fostu totu românii în majoritate absolută, și asiă firesce desființarea gimnasiului pre noi românii ne-aru lovi mai adencu și mai duros. Nici unulu din poporele conlocuitoare n'a trecut prin suferință atâtu de multe și atâtu de grele, ca poporul nostru; nici unulu n'a pututu remane atâtu de departe înaintea în cultura; de aceea și nu are nici unulu astadi atâtu trebnie de cultura (ca densulu *): și cu toate acestea, în locu de a ni se intinde din toate părțile mâna de ajutoriu, în locu de a se cercă după putința vindecării relelor și neîndreptăților din trecut și ni se ia acum și acestu mijlocu de cultura atâtu de binefacatoriu nu numai pentru noi, ci pentru toti fii patriei fără nici o deosebire? Fia-ne iertatu a nu crede, ca regimulu va desființarea acestu gimnasiu atâtu de trebuinciosu și de binefacatoriu, ci din contra ne place a speră, ca se va adoperă a-lu aduce într'o stare din ce în ce mai bună, iera în specialu, cu privire la presente, lu

va curati de toate acele rele, ce aru pôte împedea prosperarea lui, va purtă grija și pre venitoriu pentru îndiestrarea lui cu profesori pregătiți și calificați pentru chiamarea lor, și va sustine totu, ce e la bunu și salutaru în t'rensulu. Și acestu o credem cu atât mai vertosu, căci viam sub unu guvernulu constituționalu și patrioticu, sub unu guvernulu, care și-a cunoscutu de un'a din problemele sele principale, a dă aventu instrucțiunei publice și culturii poporulu. Unu astfelu de guvernulu de siguru nu va zidi cu o mână iera cu cealaltă sa surpe.

Asiă d'ara în desființarea acestu gimnasiu, proiectatu atâtu de usioru din partea on corpulu prof. dela academiă juridică din Clusiu, nu putem crede. Insa cu totulu altminte se are lucrulu cu modificarea lui. Precum știm, prin o ordinațiune specială a înalțulu Guvernulu r. transilvanu din anulu acestu, în gimnasiulu inferioru s' redusu limba greacă și germană și în loculu lor s' introdusu limba magiara, urcându-se orele săptămânice pentru densu dela 1 la 3, iera d. e. cea românească remanendu totu pre lângă o ora pre săptămâna. Este o cestiune pedagogico-didactică, deca se pôte justifica s'au nu acestu limitare a limbii eline și germane în gimnasiulu de josu, carea a trebuitu sa se face în favorea limbii magiare, deca nu eră a se îngreua elevii preste mesura, și noi trecem aici preste acestu; deca insa înalțulu Guvernulu a înmulțitu atâtu de tare orele de limbă magiara într'unu gimnasiu, unde au fostu în an. scol. 185⁹/₁₀ între 265 scolari, magiari 56,

" " " 185⁹/₁₀ " " " " " " 50,
 " " " 186⁰/₁₀ " " " " " " 46,
 " " " 186¹/₁₀ " " " " " " 41,
 " " " 186²/₁₀ " " " " " " 35,
 " " " 186³/₁₀ " " " " " " 37,
 " " " 186⁴/₁₀ " " " " " " 48,
 " " " 186⁵/₁₀ " " " " " " 57,
 " " " 186⁶/₁₀ " " " " " " 67.
 va să dica, unde elevii magiari fatia cu cei de alte naționalități suntu o mica particică, d'abiă 1/4 s'au 1/8, iera în specialu fatia cu românii suntu în proporțiunea de 1 : 3, ba 1 : 4, acestu trebuie cu totu dreptulu sa te surprinda. Pentru ca, deca e, că limbă elina și germană sa se reducă și în loculu ei sa se pună cea magiara cu oare înmulțite și că studiulu absolutu obligatoriu pentru totu gimnasiulu inferioru, pentru că cu tempu d'ora sa devină limbă explicativă în gimnasiu; apoi consecința cea mai firească este, că sa se amplifice în proporțiune și orele pentru limbă majorității elevilor, celu puțin într'atâră, ca se fia de o potrivă cu cea magiara, ca cu tempu nu cea magiara singură, ci acestu împreună cu cea română și cu cea germană se pôte o upă loculu acelu, ce până acum lu ocupa cea germană singură.

Aceste asuntu pre scurtu parerile noastre în cele două cause espuse. Sa nu dica nimenea, ca amu zebovitu prea multu asupra lor și le-amu datu prea mare atințiune; căci, domnule redactoru! deca vomu sa zidim o casa pentru locuții tuturor, cu totii trebuie sa ne întelgim pentru planulu și practicabilitatea ei, de o parte, era de altă, cine vrea sa zidescă o casa tare și duravă, trebuie sa pună fundamentu solidu, lăra de care zidirea nu pôte sustă. O astfelu de casa comună este universitatea; unu astfelu de fundamentu, ba cetezu a dice o astfelu de petra unghiulară este gimnasiulu din cestiune. Și fiindu ca după parerea noastră, aceste cause amendove suntu atâtu de momentose, încatu de resolvirea lor în sensulu cesti'ă s'au cel'ă, aterna parte mare instrucțiunea, venitorulu limermei noastre: pentru aceea ne și luăm voia a trage asupra lor atințiunea zelosei

inteliginței române, cu deosebire a pressei; asemenea ne luăm voia, a o recomandă de nou atințiunei dloru noștri deputati dietali, că pre calea cea mai potrivită sa bine-voiescă a stăru, că sa ne aduca chiaritate în acestu nechiaritate, și sa ne simulgă din zelinșco, în carea ne aflăm.

Evenimente politice.

Sabiu 1 Maiu.

Desbaterea legii privitoria la biserică orientală s'a terminatu și pre cătu ne e cu putința d'amu și noi o icona despre cele întemplate în casa deputatiloru în cea de mai la vale rubrică: „Dietă Ungariei“.

Proiectulu cu adansulu din partea ministeriului de culte, după cum s'a primitu în casa de josu s'a tramisu inca dela 11 Maiu în casa magnatiloru.

Metropoliă română gr. or. pe țru Romanii din Transilvania și Ungaria e legalisată și d'pa ce va trece prin casa magnatiloru și se va sancționa ea va putea fără de nici o temă a-si cauta de afacerile ei bisericesti și școlare. Va fi numai la respectivii că se scia apretiu pre deplinu acestu castigu și a se folosi de densulu pentru prosperarea lor.

Adansulu ministeriului de culte și amendamentele unor deputati magiari cu privire la acelu a fostu îndreptatu într'acolu de a sustine fracțiunile cele mici de greci, bulgari și magiari de confesiunea gr. or. contra absorberei (!?) acestora în români s'au în serbi. Acestu e partea umbrăsa a cestiunei cu toate ca departe sa fia de noi a nu le recunosce fracțiuniloru dreptulu de esistență. Trebuie inse a se ști ca legea bisericestiă inasi se îngrijesc de respectarea limbii fia-cărui creștinu, și asiă acum cându constituționalismulu bisericei nu va mai fi apesatu de nimenea, fia-care creștinu va fi îndreptătitu a-si reclama dreptulu, d'ara nu petulantia seia în afacerile bisericesti, cum se templa cu unele din fracțiuni.

Cestiunea evreiloru din Romania o vedem pasindu în stadiulu linișcării diplomatice și credem din câte vedem și audim, ca va deveni cătu mai curendu o cestiune curatu locală și internă a guvernulu romanu. Wien. Abp. fora oficiosa a începutu deja a dogeni pre presă austro-germană, ca pre îndesa cestiunea în prosceniu și sa fia mai moderată. Unu omeni aduc aceste în legatura cu concessiunile facute și ce are sa le facă Prussia fatia cu Francia, adeca lasandu sa cada adresa ce eră sa se voteze în parlamentulu vamali că respunsu la cuventulu de tron, cu carele s'a deschis parlamentulu și cu retragerea garnisonii din Mainz, carea are inca se urmeze.

Dietă Ungariei.

Siedințele ce le vomu înfățișă lectoriloru noștri se ocupa, cu putine excepțiuni, mai numă de proiectulu de lege alu bisericei gr. orientale. Inca în siedința dela 1 Maiu, cându se aduse din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică proiectulu privitoriu la biserică gr. or. aduse ministerulu, ca a sositu o petitiune de la credinciosii orientali și ca în urma petitiunei acesteia trebuie a se face vreo modificare în proiectu, adaugându-se unu § nou. Mai tardiu totu ministerulu de culte impartășescă casei ca cele din petitiunea cestiunată se pôte contrage și formulă astfelu:

„Grecii și alti credinciosii, cari nu vorbescu limbă română sau serbă și se țienu de cele două metropolie, voru avea și pre venitoriu folosulu deplinu alu drepturiloru de cari s'au folositu până acum, în întelesulu legiloru bisericesti orientali, cu pri-

* De cultura au toti lipsa, în o formă, căci spoial'ă cea puțin castigată la umbră favorurilor speciale ale guvernelor de principii raticie din trecut, nu o putem numi inca cultura; ea nu s'a radieat și nu se radica nici astadi deasupra intrigărilor sub forme frumoșe pentru de a despretui, de a batjocori, unde i se da ocaziune și de pôte, a despoia pre deapropole seu.

vire la limb'a in biserica si scola, precum si amnistrarea averei bisericesti.

Serbi, ca si Ghiezy, ceru amanarea desbaterii proiectului pentru vreo cateva zile. Cestu din urma sub cuventu ca proiectulu aru trebui, dupa adaugerea unui § nou, tiparitu si distribuitu intre membri, cei a dicu ca voru se faca unele amendamente. Se amana asiã dara proiectulu pâna la 6 Maiu, cându are sa se ia in desbatere.

In siedintiele de la 4 si 5 Maiu inca vinu cestiuni interesante pre cari le contragemu in urmatoarele: In cea dela 4 Maiu raspunde ministrulu Wenheim la interpelatiunea ce se facuse din partea lui Csiky pentru desfiintarea clubului democratic din Pest'a si celor filiale din provincia. Dice ca acele nu se bazeza decatu pre datina si praesa si totu asiã sta treb'a si cu desfiintarea lor, mai alesu cându regimulu vede ca astfelu de introniri suntu periculose pentru tiera.—La interpelatiunea lui Gull pentru admonitiunile ce s'a datu diareloru nemtiesci din Sabiu si pentru mesuri mai liberale fatia cu pres'a in Tran'a,—dupa ce recomanda D e a k in-troducerea legeri ung. de presa—raspunde ministrulu A n d r a s s y, ca intreruperea activitatiei comisiunii pentru regularea uniunii si gramadirea agen-deloru, a impededatu regularea afacerilor de presa pentru Transilvania, inse va cautã a luã mesuri in privint'a acest'a in timpul celu mai scurtu.—La observarea dep. B a b e s i u, ca nu atatu legile sustatõre in Transilvania, ci manuirea lor cea aspra, dau ansa la plãngeru raspunde minist. A n d r a s s y, ca dorint'a facãru va fi strãformarea sistemii de presa din Transilvan'a, câtu pentru manuire promite si pre venitoriu rigorositate fatia cu agitãrile contra integritãtii statului.—Siedint'a din 5 Maiu se ocupa cu cetirea proiectului pentru baterea Monetei, carele se primesce in a dõu'a si a treea cetire cu putine modificatiuni.

In siedint'a din 6 Maiu se preda casei raportulu asupra proiectului de lege despre procedur'a civila. R a n i c h e r preda o petitiune din partea Sighisoreniloru in cestiunea comitetului nationalu. Fabricius dep. din Sighisiora prezenteza o contra petitiune, care aproba procederea regimului la denu-mirea comitetului provisoriu pentru fundulu regiu.

Dupa ce se decide tiparirea legeri in privint'a baterei monetei, face Simonyi o interpelatiune pentru crescerea poporului. La acest'a desvolta ministrulu de instructiune punctulu de manecare alu regimului, si apoi se trece la desbaterea

proiectului de lege privitoriu la biserica gr. orientala.

Mai inteiu sa ectesca proiectulu regimului, apoi alu comisiunii centrale si in fine modificatiunea adusa de ministrulu de culte.

P. N y a r i observa ca grecii nu suntu considerati in proiectulu de lege si ca ministrulu de culte numai dupa ce au sositu reclamatiuni din partea mai multoru comune grece a facutu o modificatiune. E de parere sa se amane desbaterea inca pre vreo cateva zile. Dupa ce au luat si alti vorbitori parte sa decide luarea la desbatere a proiectului numai decatu. Ministrulu de culte bar. E ö t v ö s ia cuventulu:

Onorata casa! Eu voiescu in scurtu a desfasura motivele acelea, care au indemnãt pre ministeriu, ca in man'a cestiuniloru celor multe si forte insemnate, cu care se ocupa casa, se asterna in cestiunea acest'a dejã acum unu proiectu de lege.

Articolulu de lege XX din 1848 au satoritu ca principiu egalitatea deplina a religuniloru recepãe din tiera. Paragrafulu alu optulea asigurãza cetatieniloru gr. or. dreptulu, de a si organisa afacerile lor bisericesti si scolare in modu autonomu, si spre scopulu acest'a au orenduitu convocarea unu congressu bisericescu. Evenemintele urmate dupa aceea au impededatu, ca legea acest'a sa se puna in lucrare si asiã s'au intemplat, ca sa se faca acele schimbãri forte relevante, cari au prinsu locu in sinulu bisericeii gr. or. cu consensulu credinciosiloru, si adeca: despartirea credinciosiloru romãni si serbi ai bisericeii gr. or. si decretarea de a se infiintã o metropoliã romãna intr'unu congressu bisericescu, care formalu nu corespunde recerintieloru legeri din 1848 si in legile nostre nu se afla nici o urma de despartirea bisericeii gr. or.

Acest'a stare trebue a se ajutã, si de aceea ministerulu au afflatu de necesariu, a asterne unu proiectu de lege dietei, in care acelu congressu bisericescu, care au orenduitu despartirea amintita, incãtu acest'a nu corespunde formalu recerintieloru

legeri din 1848, in modu suplitoriu sa se recunõsca de legalu, si metropoliã romãna reinfintiata de nou, sa se inarticleze, ca, de õre-ce legile din 1848, cunõsca numai un'a biserica gr. or., si numai acesteia i asigurãza autonomiã, acum dupa despartire sa se garanteze si normeze autonomiã si coordinatiunea ambelor bisericeii, si modulu cum au a se convocã intaiã si data aceste sinõde separate.

In fine sa se deslege si cestiunile acelea de dreptu, cari s'au ivitu prin despartirea ambelor metropolu. Aici se intielege de sine, ca intr'o tiera constitutiunale cestiunile de dreptu nu se potu resolve pre drumulu administratiunii, ci legislatiunea are de a determinã judecatori legali pentru cestiunile aceste. Tint'a, carea a statu regimului in privint'a acest'a inaintea ochiloru, si carei, dupa cum credu, si onorat'a casa i-si va dá consimtiementulu seu, au fostu inaintea de tõe: ca, dupa ce cetatienii nostri tinatori de biserica gr. or. au afflatu de cõvintia a scõte la capetu despartirea bisericeii, aceloru frecãri si lupte, cari le au in urm'a despartirii, pre câtu va fi cu putintã sa se previna, si sa se rezolveze câtu mai in graba; cãci fãra indoieã jace in interesulu tieriei, ca tõe acelea cestiuni, cari dau materia la desbinãri si desuniri, sa se delatureze.

A dõu'a tinta a regimului si fãra indoieã si a casei este ca de õre ce legea din 1848 carea asigurãza pe deplinu cetatieniloru bisericeii gr. orientale autonomiã bisericeã si scolare, numai de un'a biserica orientale vorbesce, autonomiã are a se intinde acum asupra ambelor bisericeii despartite, si ca astfelu aceea ce au intentionatu legislativ'a din 1848, sa se esprime respicatu, si acest'a cu atãtu mai vertos, cãci eu nu cunõsca in interesulu tieriei ceva mai corespunditoriu, decãtu asigurarea autonomiei a tuturor societãtiloru religionarie afflatõre in tiera. Si acest'a cu deosebire pentru aceea, fiindca intr'o tiera constitutiunale natur'a lucruriloru pretinde, ca intocma ca alte relatii, sa se reguleze si acelea, care atingu asiã de aprõpe fiint'a interna a tuturor cetatieniloru, adeca relatiunile religiose pe o basa liberale. (Aplausu). Apoi si pentru aceea, fiindca legea din 1848 au satoritu in principiu deplina egalitate a societãtiloru religionarie, acest'a egalitate in modu practic nu se põte indeplini pre alta cale, decãtu prin deplina libertate religionaria a confessiuniloru diferite. (Aplausu viu). In fine si pentru aceea, fiindca incãtu statulu pretinde pentru acest'a o garantiã ca sub pretestulu autonomiei bisericeii nu se va ingust'a sfer'a de dreptu a statului: statulu posedea garantiã acest'a antãtu cu deosebire in dreptulu seu de supravãgiare, a dõu'a dupa parere mea intr'a ceea, ca in sinulu bisericeiloru autonome au inflõntia cetatieni singurãteci si asiã ei singuri potu priveghia, ca sa nu se vateme drepturile constitutiunale a le tieriei prin esageratiunile singurãticiloru. (Aplause).

Eu o tinu de prisosu, a mai intrã in punctele singularie a proiectului de lege. Incãtu se voru face obiectiuni in contra acelor'a eu mi reservezu dreptulu, a le raspunde acestea la desbaterea speciale.

La desbaterea generala iau parte dintre deputatii romãni B a b e s i u si Sig. V. Popu. Desbaterea se invirtu mai cu sãma pre langa istoriculu bisericeii gr. or. si pre langa unu amendementu propusu din partea serbiloru, ca sa se dica „biserica ortodoxa orientala“ in locu de gr. orientala, care amendementu inse la votare a cadutu.

In siedint'a dela 7 Maiu dupa cetirea protocolulu vinu la rendu dõuã hãrthii a Directorului causelor regale, prin cari cere ca casa sa-i permita a intentã procesu de presa deputatulu Alesandru Romãnu, redactoru alu „Federatiunii.“ Directorele causelor regale se provõca la numeru disulni diariu 25, 28 si 38, si dice ca in aceia s'a agitatu in contra integritãtii teritoriulu corõnei unguresci. Hãrthiele aceste se predau comisiunii de 10 compusa spre acestu sfersitu. Dep. Ignatiu N a g y protestãza pentru ce nu s'au pusu mai inaintea la votu cestiunea acest'a inaintea de a se fi cetitu hãrthiele.

La ordinea dilei e desbaterea speciala a proiectului de lege privitoriu la biserica gr. orientala.

La §. 1 alu proiectului ia mai intaiu cuventulu Branovatzky si amendeza urmatoriuu testu:

Congressulu nationalu serbescu tinutu la Carlovitz in an 1864—65 incãtu se au convocatu cu

abaterea dela art. 20 § 2 din 1848—47, se recunõsca de legalu.—Vorbitorulu nu se multiamesce cu testulu din proiectu, carele cere o legalizare supletoriã, pentru ca acest'a aru trage dupa sine urmarea ca congressulu dela 1864 a fostu nelegiutu. Cele aduse din partea comisiunii centrale spre afirmarea asertiunii despre ilegalitatea congressulu nu incãpe, de õre ce cându s'a convocatu congressulu n'a existatu ministeriu ungurescu si asiã nici ca a pututu ca sa se convocã congressulu pre calea legale, in intielesulu de acum. In fine observa ca ins'asi diet'a de fatia s'aru putea numi nelegiuita, pentru ca nici acest'a nu e convocata de ministerulu respunsabilu.

Lãnga amendementulu lui Branovatzky se alatura Stoiakovics

I o a n o v i c i u dice, ca de orece serbii recunõsca ca congressulu Carlovitanu nu e convocatu conformu § 8 din legile din 1848, atunci nu se pote sustine legalitatea. Legea de fatia a pornitu din viat'a practica si sanctioneãza faptele si desvoltarea ce s'a intemplatu in tempulu mai dincõce; legile din 1848 in sa si decisiunile relative la obiectulu de fatia nu se potu trece numai asiã cu vederea. Ha la s z e pre lãnga testulu proiectului s'contra amendementulu lui Branovatzky. Mai vorbesce B o n i s l a §-lu acest'a aretãndu necesitatea de o legalizare supletoriã a congressulu din Carlovietu.

T i s z a refrãnge asertiunea lui Branovatzky, prin carea disese ca diet'a nu aru fi legala, dicendu ca diet'a e convocata pre baza legiloru si atunci e legala. B e r z e n e z e y din principiu e contra terminulu „congressu“, pentruca dice densulu „suntemu indopati cu destule congrese.“ S z a s z Karoly face observãri stilistice. M i l e t i c s nu recunõsca legilativei dreptulu de a constitui congressulu si pentruca legilativa dela 1848 s'a invoitu cu acest'a elu spriginesce amendementulu.

Presedintele pune la votu cestiunea si afara de deputatii serbi toti deputatii ceilalti stau pre lãnga testulu din proiectu; amendementulu lui Branovatzky dara a cadutu.

La § 2 amendeãza iera B r a n o v a t z k y in locu de „egyenjogu“ (egalu in dreptu) „coordinãt“ (coordinatu). Doresce schimbarea acest'a pentru ca crede, ca ea s'a facutu mai multu din erore. In celelalte acte oficiale se afla cuventulu propusu de densulu. Mai doresce densulu schimbarea acest'a testuala si pentru ca altmintrea romanii voru deduce de aci, ca sa se imparta si averea serbiloru, ceea ce aru fi spre daun'a serbiloru.

Acestu amendementu a datu ansa la desbateri mai indelungate, la cari au luat parte mai multi deputatii romani. Inceptulu l'a facutu dep.

Sig. B o r l e a: Onorara Casa! CREDU ca nu gresiescu afirmãndu, ca a cere imprulu nu este unu lucru prea placutu, si ca de comunu nãmãi atare obiectu imprumõtãmu, de care avemu lipsa si nu este in posesiunea nõstra. (Aprobare) Cu unu cuventu imprumõtarea preste tõtu, nu areta mãre abundantia. (Aprobare.) Prin urmare este afara de tõta indoieã, ca in epoc'a de fatia tota natiunea, din iubire cãtra limb'a sa si din punctulu de vedere alu cultivãrei ei, incungiura cuvintele straine, imprumõtate, inca si in conversare. (Aprobare.) Asiã dara deca acest'a este dreptu, ce, dupa mine nu suferã indoleã, apoi, dupa parerea mea, cu atãta mai virtosu trebue incungiurata, in câtu se pote, imprumõtarea si folosirea de cuvinte straine in testulu legiloru. (Aprobare generale; vorbitorulu este silitu a-si intrerumpe vorbirea pre cateva mominte). Cuvintele straine trebue imprumõtate si folosite numai acolo si numai atunci, cându, cutare obiectu nu se pote numi fãra de ajutorulu acelor'a. In casulu de fatia, onor. casa, nu subverseza acest'a impregiurãre; pentru ca cuventulu strainu „coordinãt“, tiesutu in amendementulu lui Branovatzky si sotiloru lui, nu insemna nici mãi multu neci mãi putienu decãtu cuventulu „egyenjogu“ cuprinsu in proiectulu guvernulu, primitu si de comisiunea centrale si aprobatu de tõe comisiunile, in cari, dupa cumu sciu, fiindu si membri invetiati de ai academiiei au bagatu bine de sãma la limba si la tiesatur'a cuvintelor. (Aprobare.) Nu me indoiescu, ca deputatii serbi au facutu amendementulu presintatu din caus'a, ca, insemnãndu, dupa parerea lor cuventulu „coordinãt“ mai putienu de câtu cuventulu „egyenjogu“, li-ar' placã a areta metropoliã serbesca celu putienu cu 1/4 mai mare de câtu metropoliã serbesca. Acest'a se vede si de acolo, ca eri cu ocaziunea desbaterii generali a proiectului, vorbindu vre-o 6 deputat

serbi, unul după altul, nici unul nu s'a declarat prin nici un cuvânt în contra proiectului de lege, ei toți l'au primit în generalul, ne având alt scop — cu toate vorbele goale și frazele impenabile, câte le-au spus — decât să se arete metropoli'a serbesca mai puțin de cea românească (Aprobare.)

La aceste fortări a le lor, s'ar face mai multe observări, înse după ce din lungile lor vorbiri de prisos ce au ținuturi, pentru ei n'au rezultat nici un avantaj și pentru noi nici o daună, din opornarea acelor a încă n'ar rezultă alt'a, și astfel nu me demit în opornări. (Aprobare) Numai la naivă observație a dep. Dimitrievici „ca românii, în privința autonomiei bisericești și școlare au stat sub scutul Serbilor”, observu pre scurt, ca nu știu pre ce și baza d. Dimitrievici aceea afirmare naivă; pentru ca, — deși deputatii serbi s'au provocat în vorbirile de ieri și au citat fraze din toate privilegiile lor existente și întipite, afirmarea d. Dimitr., ca noi am fi stat sub scutul serbilor, n'au documentat-o nici unu, ce eu și negu serbatoresce, pentru că știu din istoria, că pre când au imigrat (bevándoroltak), serbii noi aveam metropoli'a română la Albă-Iuli'a, și astfel n'am avut lipsa de scutul serbilor; de aici știu că pot și eu enumera, pre cum făcuse deputatii serbi, unu sîru frumos de metropolii romani, unu sîru frumos de metropolii, cam 30 — 35, și astfel pot, însă cu numele, ba și aceea v'asii știu spune, care în ce anu a devenit metropolit, în care anu a morit, și m'asii pot provoca la mai multe date istorice; fiindu înse convinsu, că cu de-acestea numai asiu abuză de paciința casei, ve voui spune numai atât — a celu d'ntăiu metropolitu român s'a numit Ioan la a. 1348 — și astfel amu ave și noi de dorit, de o parte în interesul nostru, de alta parte pentru adevărul istoric, ca în locul cuvintelor „se înființea o metropolia română”, să se pună: se renființea etc. Pentru că sa nu dau ansa la discuții îndelungate, din partemi me îndestulescu cu testul, asie pre cum e. (Aprobare.) Nu voui a produce multe date istorice, pentru ca n'avem a compune o istoria, ci o lege, care pentru viitoru se statorască o ganisarea și se asigure autonomi'a bisericești gr. orientale. Apucându-ne de compunerea unei legi, recunoștem, ca obiectul, pentru care aducem aceea lege, s'eu n'a fost regulat de locu, s'eu n'a fost regulat după dreptate. Vedeudu dara, ca în cas'a acest'a nu s'a radicat nici o voce în contr'a legii de fatia, credu a fi mai puțin de tota indoiel'a, ca on. casa vede și e convinsă, că organizarea afacerilor bisericești și școlare a le românilor gr. or., cari sunt în majoritate preponderantă, asie pre cum a sustinut aceea cu a serbilor la oalta, a fostu nedreptă și ne corespunditoră cerințelor timpului de astăzi.

Afacerile bisericești și școlare ale românilor și serbilor au fostu organizate uniformu, ca ale unora coreligionari, pentru ca e cunoscutu, că în secolele trecute religiunea a jucat asemenea rol, că astăzi naționalitatea.

N'au statu dara sub scutul serbilor, ce se vede și din aceea, căci a stă sub scutul cuiva, atâta va și dă, câtu a fi aplatat de cineva; iera ca noi n'am aflatu nici o aparare la serbi, acest'a credu, ca o știe totu omulu, mai bine înse o știu serbii însiși; pentru clarificarea scutului serbescu, amintitu de dep. Dimitrievici, asiu pot produce câteva casuri referitorie la fundul religiosu comunu, la care amu contribuit și noi, și la administrarea acelu fundu, dar n'o facu, pentru ca nu voui a causă amaratiune, nici a resuscită dureri. Fia destul a observă numai atâta; în ce a constat și câtu de binefacătoriu a fostu pentru noi scutul serbescu, pot vedea ori și cine de acolo, ca noi cu totu pretiulu, pe lângă cele mai mari sacrificii amu staruit a ne elibera de sub acelu scut, și multiamu atotu-putintelii, ca ne amu eliberat (Ilariate.)

Că în toate afacerile comune, asie s'au făcutu și aici abuzuri, unele mai mari, altele mai mici, dara totu-deun'a spre vatemarea noastră; durerea, ce ne-au causat acele vatemări e dreptă, și apoi credu, ca abuzurile vatemătoare nu se potu boteză de scutu pazitoriu (Ilariate.)

Dupa această abatere scurtă, dara necesară, întorcându-me la meritul obiectului, repetiescu, ca de ore-ce cuventulu „coordinat” nu va se dăca nici mai multu, nici mai puțin, decât u cuventulu „egal” îndreptat, și de ore-ce cuventulu din urma se afla în proiectul regimului, și s'a primitu de toate comisiunile, chiar și de cea centrală, — nu

aflu nici cauza nici scopu, de a-lu suplini prin cuventulu „coordinat”, imprimat din alta limbă, și de aceea votezu pentru testulu nestramutat alu §-ului 2, asie precum s'a primitu acela de comisiunea centrală. (Aprobări.)

Dr. A. Mocioni: Nu știu care testu lu-va primi on. casa dar înainte d'a vorbi despre modificatiune, am d'a face unele observări în privința testului espusu, ceea ce redu, ca și eu trebuie se înton, este unu adevăr constatatu de istoria cumca metropoli'a română or. în Transilvani'a s'a sustinut până pre la finele secului 17, cându metropolitulu de atunci primindu uniunea a esitu din senulu acestei bisericești, și astfel metropoli'a au încetat „de facto” de-si nu „de jure”. Din asta cauza aflu cu cale la locul acest'a ca în locu de „înființată” se se dăca „restituată”. Cu toate acestea n'am aflatu de lipsa a propune o modificatiune separată în asta privință, înse aflau de lipsa a întona desclinitu faptulu istoric, pentru că nu cumva din testulu necorect alu legii se se facea aceea deducere carea nu încap cu dreptulu canonicu, cumca aceea oricare guvernul civilu, afara de biserica, ar ave dreptulu a înființa. — Dupa această scurtă declarațiune mi-ieu voui a face unele observări în privința modificatiunii. Din partemi dorescu a sustien spreziunea de „egal” în dreptu, dorescu pentru ca după parerea mea espriemă acest'a nu numai relațiunile dintre amendou metropoliile, ci are și unu întelesu publicu-juridic. — Din asta cauza nu participu la parerea dlui deputatu Stefanu Branovaczky ca corpulu legiuitoriu n'aru fi chiamat a recunoșce îndreptățile, ci din contra numai d'eu e chiamat a recunoșce ranguri și drepturi. Spreziunea „egal” în dreptu voui s'o sustien și pentru aceea căci unte-a ingrigire ce i s'a opusu, ca aceea va ave influența a sup'a dreptulu privatu, nu s'a motivat. Deci rogu on. casa se binevoiescă a primi testulu. (Aprobări.)

B. S. M. O. N. Y. I. După ce arata ca nu au fostu erore nici decum la întrebunierea cuventului „egal” îndreptat în testulu proiectului de lege și espriemă mirarea, cum de se pote scula cineva contra egalei îndreptări, cându fiacare omu e și trebuie sa fia convinsu ca a trecut timpul privilegiilor. Remane pre lângă testulu din proiectu.

Miletics respunde la o observare a unui deputatu carele a spus ca serbii au imigrat (bevándoroltak), căci nu au imigrat ci au venit chiamati de Leopoldu I, că sa servescă în contra turcilor. Prin imigrare elu înțiege a veni cu saculu în spate și acest'a densulu o refrange. — Cu privința la cuventulu egyenjogú și la observări de ale deputatilor romani, mai vorbescu Nicolits și Stoia c. Cestu din urma lu scapă gur'a, de îndecursulu vorbirei se a întreliesut cuventulu bevándorlás, ceea ce Miletics, carele are mare antipathia catra acestu cuventu unu patu trece cu vederea.

D. Maniu: Observatiunile ce on. Branovaczky le face contra cuventului „egal” îndreptat me îndemara se spunu în câteva cuvinte parerea mea în asta privință (S'audim!) Și io credu că nimene dintre românii or. nu va prelinde dreptu egal la avere cu ocaziunea imparțirei, căci nu vouim alta egală îndreptare pentru metropoli'a de catu în privința rangului pusețiunei. Oratorulu desaprôba provocarea la privilegie, prin ce voui atribuiască o superioritate metropolii serbesce. În fine propune pentru mulțumire generală ca espriemă „coordinat” se se asedie între parentese.

Miletics și Nicolits pentru spreziunea de „coordinat”, Branovaczky afirma ca românii numai încetu au intrat sub scutul serbilor fora a fi pretinsu depturi. Apoi era se provoca la privilegie, unde nu e amintire de romani.

P. S. C. A. R. I. U. Forțe nimeritu respunde lui Branovaczky: Decă românii au intrat cu încetulu sub scutul serbilor apoi și serbii au pus numai cu mereulu, asie-dicendu, „facite”, man'a pe toate drepturile și averile românesce. (Aplause.)

B. A. B. E. S. I. U. spriginescu, testulu din proiectu Dimitrievici e pre lângă amendementu.

S. I. G. V. P. O. P. U. Onor casa! Amu creditu, ca după procesulu nostru divorțialu vomu ajunge o di mare, în care ne vomu desparti cu iubire unii de alții, a thoro et mensa.

Dara vedu ca acest'a sperare s'au nimicitu.

Provocarea la privilegie face a ne cutremură în credința, că ne vomu desparti unii de alții că frații.

Ei, onor. casa, se provoca la privilegie. Ei

voiescu a negă egală îndreptarea; ei vinu gat cu totu felulu de documente, cu totu felulu de arme, pre cându noi ne-amu propusu, că nici nu vomu replica, ca nu ne vomu demite la opornări; dara cându i vedem dicendu-ne, ca amu statu sub scutul lor și amu aflatu refugiu la ei, sum silitu a-mi radica și eu graiulu și a replica cu o simpla anecdota. (Strigări din toate părțile: Se audim!)

A fostu odată unu țiganu, care avea prunci multi, dintre cari unulu era de totu golu, avendu numai un'a legătoare la grumadi. — Cine va lu întrebă: și acest'a este fiulu teu? — Dă, response țiganulu, acest'a e fiulu meu adoptat — eu lu îmbracu. (Risete mare.)

Asie amu fostu și noi cu acelu scut serbescu, cu aceea adoptare; asie am adoptat și serbii pre romani, că țiganulu pre fiulu seu adoptiv. (Ilariate, aplause generale.)

În biserica ne-am impusu limb'a lor, în locu de Episcopu românesc au numit Episcopu serbescu, nici la atâta n'am ajunsi, câtu se capetam unu preot român, dara nici de calugeru n'au primitu pre român, pentru ca s'au temut, ca acusi va deveni Episcopu. Cu acestea ne-am multiamit, ca le-amu imultit turm'a lor. (Ilariate.)

Privilegiu est vulnus legis. N'au dara, dloru, ce se laudă cu acele privilegie; pentru ca cine se provoca la privilegie documenteaza, ca n'au avut dreptu, fără i s'au d' tu ce-va dreptu.

Cându au venit serbii sub Cernovici, credeti dloru — decă e sa încaldim istoria — ca pentru aceea au venit, ca acolo, unde era mai înainte li-a mersu bine? (Placere, Sgomotu.) N'au venit pentru aceea, ci pentru ca au voit sa scape de turci. Drep u, ca venind aici, asemenea, au trebuit sa se aperse de turci, pentru ca altmintrea sfor'a turcesca i-aru fi gadelitu prea tare la grumadi. (Aplause.)

Ce s'a întemplatu dara? Cându la, 1700 sub Atanasiu, a trecut o parte a românilor la unire, cu toate ca au mai ramas multi în credința veche, remanendu în Transilvani'a până la 1812 fără de Episcopu lucr firescu, ca au trebuit se mearg unde-va.

Dara se cređa frații serbi, ca mai bine aru fi făcutu românii, decă aru fi remasu de sine și nu s'aru fi dusu acolo: căci repetiescu, n'au avut nici o scutire.

Faptele suntu cunoscute, nu voiescu a le mai aminti. Acum'a cându e vorba în această alineă de egalitate, încă vedem iubirea cea mare, cu care suntu cătra noi; căci în această alineă este vorba numai de dreptulu nostru, și totuși ei nu vreu a ni-lu recunoșce, ci se abatu încôse și în colo, și voiescu espriemă „coordinat”, sub care înțiege propriaminte subordinațiune. Asie credu, ca această alineă espriemă chiaru, ca suntemu egal îndreptat, ce vomu și fi, și ce aru fi trebuit de multu se fimu. (O voce: Da, însă în privința banilor), aici e vorba de dreptu și nu de bani, despre bani vomu vorbi la aline'a 8-a.

Partinescu testulu originale.

Manoilovics și espriemă parerea de reu ca vorbitorii s'au departat astălaru de la obiectu și afla mangatiere în declarațiunea făcută de ministrulu cateloru, carele s'au espriemă intr'acolo ca nu vrea mai mai multu nici mai puțin decătu independința acestora dou metropolii un'a de alt'a.

Ne mai fiindu alti vorbitori pentru punctulu acest'a, cu o majoritate mare se respinge amendementulu lui Branovaczky și remane testulu proiectulu.

La § 3. se inverti desbaterea pre lângă amendementulu, carele avea de scopu delaturarea cuvintelor: între marginile legii țierei. Pentru amendementu vorbesc Dimitrievici, Babesin, Miletics, Aurel Maniu, Alessandru Mocioni. Puscariu și Dobrzaszky; pentru proiectu vorbescu Col. Tisza, Paulu Nyári și Samuel Bonis, carele din urma dice ca statulu are dreptu a se mestecă în afacerile bisericile, bisericești, indata ce afacerile bisericești se punu deasupra existinței statulu; în fine se provoca la placetum regium.

Cându era sa se puna la votu §-ulu acest'a observa Miletics ca cas'a nu pote aduce concluse, pentru ca lipsescu pre multi dintre membri. Numerându-se membri se vede ca din deputatii verificati 404 la numeru nu erau mai multi în casa decâtu 189 și astfel votarea se amena pre din a urmatoria. Din acelasi temeu a amenat ministrulu de comerci Gorove unele împartășiri ce avea a le face casei.

In siadinta din 8 Mai dupa unele sfaceri obiective se aduca la cunoscinta casti mai multe incurse intre cari unul (incursu) din partea clubului de egalitate pestanu, in favoarea casatorilor mestecate; altu pentru reformarea regulamentului industriar. Ministrul de comertiu asterne tratulu de comertiu si de navigatiune cu Anglia. Cselegery cetesce raportulu despre dorintia depolatiunei regnicolare croate in privinta drumului de feru siumanu.

Acum veni § 3 alu proiectului de lege in cauza bisericeii orientale la votare. Inainte de votare insa se desvolta o discussiune: Ales. Nikolits cere inainte de tote votarea paragrafului dupa propozitiunea regimului. Ales. Mocion i voiesce a desface paragraful in parti singulare, si cere o votare partiala. Ios. Iusth e in contra, fiindu ca votare acestia de votare numai atunci se intempla, candu proiectulu comisiunei sa respinsu. Vincentiu Babesiu aproba, ca amendamentul facutu la § 3 contine 6 modificatiuni, si numai doue dintr'acestea s'au discutatu, deci sa se primisca acelea modificatiuni propuse, in contra carora, nu s'au facutu nice o obiectiune. Balt. Halsz inca e de parere, ca mai intai trebuie a se vota asupra propozitiunei regimului. La acestia observaza ministrulu de culte, ca de ore-ce regimulu au aprobatu proiectulu comisiunei, asi nu mai este nici unu motivu, de a vota pentru propozitiunea regimului. St. Branovacsy asemenea urgéza votarea pentru proiectulu dintai (propozitiunea regimului) si dupa aceea se urmeze modificatiunile. Kol. Tisza observa ca propozitiunea regimului nici nu mai esista; ce privesc despartirea cestiunilor cari sunt a se vota, atunci acesteia sa se statorésca; elu e pentru ele.

Milos Dimitrievics detalesza modificatiunile amendamentului lui Branovacsy si solii in contra caruia se declara S. Bonis, ca proiectulu comisiunei trebuie a se desface.

Presedintele observa in sine, ca si in privinta § 2 mai intai s'au votatu asupra proiectului comisiunei, dupa aceea urma votisarea asupra § 3 si acestia s'au primitu cu o majoritate forte mare dupa proiectulu comisiunei. In privinta § 4 amendamentul propune urmatoriul intielesu: creandiosii ambeloru metropolii au dreptulu de a-si organiza congresele lor, sub sustinerea dreptului pre inaltu de sanctiune! Acestu paragrafu dupa o desbatere scurta, ne oferindu nici unu momentu mai insemnatu, se primisce in intielesulu de mai sus; asemenea § 5 dupa o modificatiune propusa fara nici o desbatere. § 6 aduce o discussiune mai lunga cu sine: Ioann de Puscaru face observarea ca la numirea „congresu romanescu“, insemnarea „nationalu“ au ramasu in proiectulu comisiunei afara, pre candu acestia in propozitiunea regimului precum si in 5 antecedenti care vorbesce despre congresulu nationalu serbescu e cuprinsa. Vorbitoriulu pretinde interpelarea cuventului „nationalu“.

Lad. Berzenczy e ingrigitu ca in Transilvania forte usioru dintr'acesti se pote face unu capitalu la cestiunea nationalitatiloru, si educe ca unu curiosu, ca Metropolitulu din Bucuresci si astadi se numesce Metropolitu ungro-romanu. Cuventatoriulu aru dori ca in locul cuventului congresu si se intrebuinteze „sinodu“. Sig. Popp pretinde, pentru romani asemenea dreptu, ca elu serbiloru, ca sa nu apara, ca si candu cei din urma aru avea mai multe drepturi. Ministrulu de cultu baronulu Eötvös in contra espressionei „congresu nationalu romanu“ nu are de a obiecta nimica. Pentru motiunea lui Puscaru vorbescu inca G. Ioanovicu Ales. Miletics P. Nyary, baronnu Simonyi, Greg. Székely, Sgundu Borlea, Gabr. Varady, Nic. Bano si Stef. Csánady; Bar. Eötvös dice, ca proiectulu de lege s'au formulatu pre bas'a paritatei celei mai depline a ambeloru nationalitati, dupa aceea se primece motiunea lui Puscaru cu majoritate precumpanitoare si § 6 capata același intielesu, ca § 5 in privinta serbiloru.

Paragrafulu 7 se primisce fara desbatere acum urméza § 8 pre tapetu, acestu paragrafu e unulu dintre cei mai insemnati § din totu proiectulu de lege. Acestia propune unu tribunalu delegatu, ca modu de impaciere pentru litigele ce se voru ivi in urma desbinarei ambeloru metropolii. Comisiunea centrala cere formarea unui tribunalu arbitru, amendamentul lui Branovacsy si consorti nsa voiesce a reclama competinta tribunalulu or-

dinarie. Dupa ce Branovacsy si face motiunea sea intr'o cuventare lunga ministrulu de culte se scola si starnesce din respectu pentru unu tribunalu delegatu aratandu parte necesitatea cea imperativa pentru deslegarea catu mai in graba a litigloru si cestiunilor de dreptu, provenitoare prin desbinarea ambeloru metropolii parte documentandu si competinta tribunalulu ordinarie, de a pute figura la asemenea cestiuni ca foru decidietoria. Balt. Halsz se declara prin o motivare lunga pentru tribunalulu arbitru. (Va urmá.)

Principatele române unite.

Consululu generalu alu Franciei a trasu la o telulu „Lazar“, iera nu la consulatulu francesu. Pentru ce acestia nu se scia ce este de insemnatu insa, ceea ce ni se pare ca aru trebui sa observe, si ceea ce negresitu ca observa ómenii politici, este acestia, ca de câte-va zile, printre tote evenimentele celei grave intemplete in mai multe parti ale Romaniei si chiaru in capitala, in tote parti se face vorb'a despre venirea agentului Franciei, despre acestu consululu alu Franciei.

Noulu consululu alu Franciei vine intr'o epoca forte interesanta, deca nu critica; si deca va avé bune calauze, cari sa-l introduca cu sinceritate pre tote caile, prin tote intortocheturile politice ce se face astadi in Bucuresci si sa-i arete tote jocurile bizare ale diplomatiei stateloru celor mari in Romania, va avea ce se veda, va avea ce se studieze, va avea ce se raporteze, va avé cu ce se indetuleze dorintiele legitime spre desvoltarea inteligentiei, talentului si capacitatii unui agentu alu Franciei intr'o tierra care s'a numitu de multu inca: Franci'a orientului, pre dreptu cuventu, pentru mai multe titluri ale acestei tieri, pentru mai multe drepturi ale acestei tieri la o asemenea numire; si in care tierra rezultatele resbelului Sadovei anuléza rezultatele resbelului Crimeei.

Archivele consulatului Franciei in Romania ii va areta ca primul consulatu stabilitu in Romania, dela neceputu si pana astadi din tempulu republicei si pana astadi, a avutu si si-a pestratu caracterulu seu eminentu politicu.

Sub Imperatulu Napoleon I Formont tineu susu drapelulu Franciei in Bucuresci. Avé-va si Imperatulu Napoleon III unu agente alu seu in Romania precum a avutu Imperatulu Napoleon I? Pana acum acestia nu s'a doveditu.

Dela 1841 pana astadi nu a fostu decatu unu singuru consulatu in Romania, si totu ce au pututu da Romaniei consululu Franciei, mai cu sema sub lungulu si molatellu guvernulu alu lui Ludovicu Filipu, n'au fostu decatu dorintie si simpatia. Dupa resbelulu Crimeei celu potinu s'aru si convenitu ca drapelulu Crimeei se fiau la inaltimea drapelului Rusiei in Bucuresci; dara lipsea omulu care se tina acelu drapelu. Venit'an acum acelu omu? o vomu vedea.

Totu ceea ce pote sa dea unu consululu alu Franciei unu poporu galo-latinu, o societate care se desvolta de unu seculu pre preceptele encyclopedistiloru Franciei, pre principiile revolutiunei francesce in literatur'a si in civilizatiunea francesca, in admiratiunea si in adoratiunea celor doi mari barbati moderni Napoleonu I si Napoleonu III; totu ceea ce potu sa dea romanii consululu generalu alu Franciei in Romania, simpatiele romaniloru, le-a avutu si le are consululu Franciei. Tr. Carp.

Varietati.

*. Focu. Din o corespondinta mai lunga estragemu urmatoarele:

Orestia in 4 Mai. Astadi la 1 ora dupa amédi erupsa foru in siura unui locuitoru romanu de aici, a caruia casa era cea din'au langa casa din care au esitu focu in 9 a lunei trecute care prefacuse 16 case in cenusia. Casa la care aprinse foculu, era incuiata, toti ómenii dela casa la lucru campului, precum si la casele vecine numai ici colea câte o muiere seu copii acasa.

La signalulu focului intrerupseser cei mai multi locuitori prándulu si fugira la fatia locului, insa pana candu ajunsera in ultima cea mai de latu de de orasiu, foculu cuprinse 5 case cari tote erau coperite cu paie, si prin urmare se putu pune stavila acestui elementu numai la a 6-a casa, care altmintreia inca se scruma, si care se pute sentí de flacar'a focului de erau locuitori acasa pentru a dá

scári, seu vre-unulu dintre cei mai curendu acolo ajunsi stengatori aru fi cautatu la vecinii ne arsi scári spre a udá coperisulu bine cu apa, ce insa nu se facu si asiá se aprinsera paiele de totu uscate de ferbintia flacarei ce consuma casa veinului. Vieti'a vre-unu omu, seu a unui animalu de casa nu s'au periclitatu. Au fostu insa intre aceste 6 arsi 3 avuti cu case bune, cu camere pline de bucate si siuri cu pine de fenu si otava etc. cari tote se mobile din casa unuia si caru in siura se scruma de flacar'a focului. T.

30—3 Concursu.

Devenindu vacanta depozitiunea de invetatoriu din Dumbrava Protopopiatulu Turdei de susu, carea e prevediuta cu salariulu anualu de 80 fl. v. a in bani, 2 1/2 jugere pamentu aratoriu clas'a II si cuartiru liberu.

Competitori acestei statiiu voru avea a se adresa la subscribulu pana la 30 Iunie 1868 cu documentele:

- ca e de religiunea gr. or.
- ca au absolvatu cursulu pedagogicu in unu institutu publicu cu succésu bunu.
- Testimoniu ca scie cantările si tipiculu bisericeii nostre gr. or. — avendu a servi si de cantore si a primi plat'a cantoralu separata.

Protopopiatulu gr. or. a Turdei de susu. Idicelu in 17 Aprile 1868.

Iosifu Brancovanu,
Protopopu.

Nr. 14—3 EDICTU

Dumitru D. Spuderc'a din Brasiovu, — carele parasindu de unu anu de dile cu necredintia pe leguit'a lui socie Maria, nat'a Petru Munteanu, totu din Brasiovu, pribegisce in lume fora a se puté sci loculu unde s'au, — este prin acestia citatu, ca 'n terminu de unu anu de dile dela datulu presinte sa se infacisidie cu numit'a sa socie inaintea subscribulu la scaunulu protopopescu respectivu, cáci la d'ncontra si in absentia dansului se vá decide pe bas'a S. S. canone ale bisericeii nostre ortodocse, divortiuulu cerulu de socia lui.

Brasiovu 17 Aprile 1868.

Iosifu Baracu
Protopopu locale alu Brasiovului

35—3 EDICTU

Ioann Stanu Proc'a din Resnovu, carele acum de tre' ani a parasitu cu necredintia pre leguitulu ei socia Ana nascuta Carstea Coreiu din Cristianu, pribegindu in lume, si nesciindu-se loculu aflarei lui, se citeza, prin acestia ca in terminu de 6 luni dela datulu de fatia, sa se infacisidie in fata subscribulu foru matrimoniale, sp'e a stá fatia cu pomenit'a lui socie, cáci la d'ncontra, si fara de dansulu, se voru decide cele de lipsa in sensulu ss. canone ale biserecii nostre greco-orientale,

Scaunulu Protopopescu greco-orientalu alu Brasiovului.

Zernesci in 26 Martiu 1869.

Nr 32—3 EDICU

Prin ce re Paraschiva Dimitrie Dogarin din Marcosiu, carea si-a parasitu cu necredintia pre leguitulu ei barbatu Vasile Nano din Hermanu, si de fatia nu se scie loculu petrecerei ei, se provóca prin acestia, ca in terminu de siése luni sa se infacisidie in fata forulu matrimoniale subscrisu, pentru ca la din contra la cererea barbatului ei se vá da hotarire si fara de densa dupa prescrierea S. S. Canone si a siediminteloru bisericesci.

Brasiovu in 20 Apriliu 1868

Forulu Matrim: gr. res. alu Tract: protopopescu alu II alu Brasiovului

Ioanu Petricu
Protopopu.

Burs'a de Viena.

Din 1/13 Maiu 1868.

Metalicele 5%	56 15	Act. de creditu	181 80
Imprumut. nat. 5%	62 65	Argintulu	114 65
Actiile de banca	702	Galbinulu	5 57 1/2